

NUVELA

- Specie epică în proză;
- Dimensiuni relativ reduse față de roman, dar mai ample decât ale schiței sau ale povestirii;
- Acțiunea urmărește un singur fir narativ ;
- Intriga este complexă, riguros construită;
- Conflictul care determină acțiunea este puternic și antrenează mai multe personaje;
- Numărul personajelor este relativ redus;
- Obiectivitate sporită, pentru că păstrează o legătură destul de exactă cu realitatea, urmărind asigurarea caracterului veridic;
- Accentul cade asupra evoluției personajelor și nu asupra întâmplărilor;
- Modul de expunere dominant este narațiunea, îmbinată cu descrierea și cu dialogul.

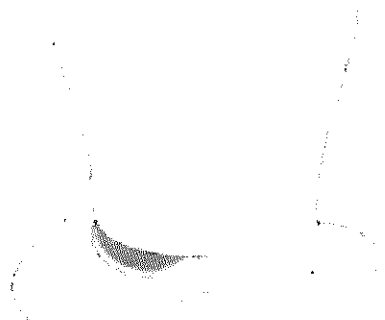
NUVELA

“POPA TANDA”

de I. Slavici

METODA PALARIILOR GANDITOARE

FISA NR. 1 – PALARIA ALBA

Cu palaria alba pe cap se face o analiza obiectiva a situatiilor!

-oferă informații și materiale în legătură cu problema ;

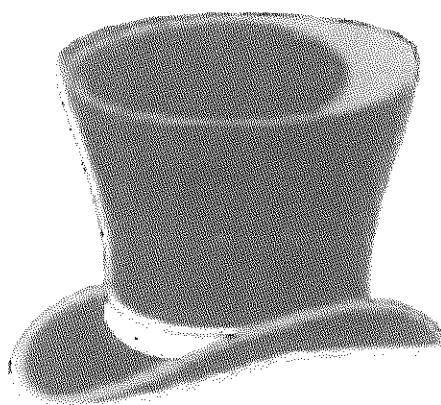
-prezintă lucrurile așa cum sunt fără nicio părere, interpretare critică sau emoție.

- ❖ Imaginează-ți o foaie albă și una imprimată. Majoritatea timpului hârtia este albă. Pălăria albă la fel ca majoritatea hârtiei se referă la informații și acționează în sfera lucrurilor reale, existente. Deci, când o porți rămâi la ceea ce este cunoscut. Tot ceea ce vrei în momentul de față este informația obiectivă.

sarcină de lucru: 1. Prezentați trăsăturile nuvelei.

2. Rezumă fragmentul propus în patru enunțuri.

FISA NR. 2 – PALARIA ROSIE

Când gândim cu pălăria roșie pe cap nu trebuie să avem o justificare.

– gândire afectivă care se bazează pe emoții, sentimente, intuiție

- ❖ Imaginează-ți flacăra roșie a unui foc puternic. Ești prin apropiere. Simți căldura ce vine dinspre flăcări. Pălăria roșie se referă la emoțiile și sentimentele tale. Acestea se bazează pe experiențe complexe și nu sunt întotdeauna ușor de analizat. De obicei sunt excluse din discuție din moment ce nu provin din sfera reală și nu sunt bazate pe logică. Totuși sentimentele nu încetează să îți dea bătăi de cap. Și astfel împărtașirea lor îți oferă șansa de a te elibera.

Sarcină de lucru:

- ✓ Imaginați-vă că sunteți unul din eroii personajele din opera. Alcazarul un monolog în care să prezentați faptele din viața lui. (10 puncte)
- ✗ Ce veți fi cel mai mult din această opera? (10 puncte)

FISA NR. 3 – PALARIA NEAGRA

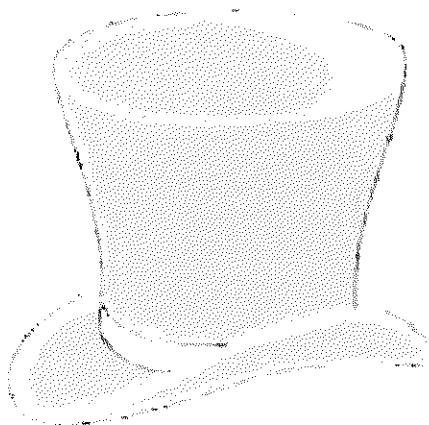

Cu pălăria neagră pe cap se face o evaluare critică a faptelor!

- gândire negativă, se bazează pe evidențierea greșelilor, a punctelor slabe și a riscurilor.
  - ❖ Ai experimentat vreodată senzația ca viitorul este ca o prăpastie neagră? Doar greșeli, probleme, pericole de tot felul te pândesc... Purtați o pălărie neagră. Foarte folositoare câteodată. Acum poartă această pălărie pentru a te atenționa când greșești.

Sarcină de lucru:

- ✓ Ce nu ți-a plăcut sau ce fapte dezaprobi?
- ✓ Când crezi că personajul principal a greșit cel mai mult?

Cu pălăria galbenă pe cap gândim pozitiv și vedem numai avantajele situației!

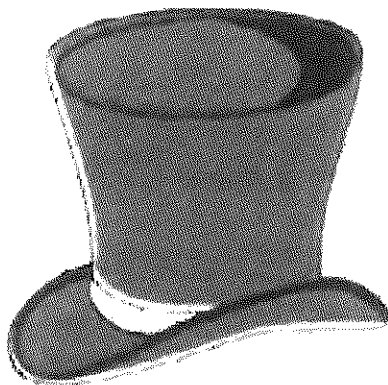
- Evidențiază avantajele, oportunitățile și posibilitățile de concretizare ale unei idei

- ❖ Amintește-ți o zi însorită și călduroasă. Simțind o briză ușoară, ce ușor e să gândești optimist despre viață. Pălăria galbenă reprezintă aspectele pozitive și logice ale gândirii tale. Deci nu se referă la speranțele tale! Afirmatiile tale trebuie să fie de asemenea susținute de un motiv puternic, căutând beneficii și observând cât de reale pot fi așteptările tale.

Sarcină de lucru:

- ✓ **Încercați să justificați comportamentul personajului principal. Transformați-l într-un personaj cu alt fel de comportament.**
- ✓ **De ce crezi că autorul a creat un astfel de personaj?**

FISA NR. 5 – PALARIA VERDE

„A palărie verde pe cap nu există limbă în calea gândurilor.”

- *gândirea creativă se bazează pe generarea de idei noi.*

- ❖ Ce se întâmplă primăvara când iarna se retrage? Frunzele cresc iar în copaci și tufișuri, primele flori se dezvăluie în iarba bogată și totul vibrează la unison cu energia creativă și creatoare a vieții. Pălăria verde reprezintă eforturile creative conștiente. Noi idei se ridică, apar soluții inovative. În acest moment logica nu este necesară. Lasă-ți imaginația să zburde.

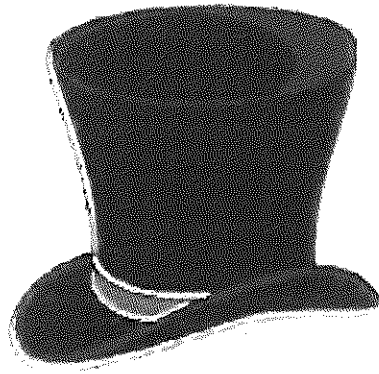
Sarcină de lucru:

✓ Imaginația este cea mai bună în care se poate găsi o soluție nouă.

Papa Iand.

✓ De ce crezi că autorul a optat pentru imaginea unei

FISA NR. 6 – PALARIA ALBASTRA

[REDACTED]

[REDACTED]

-definirea, extragerea clară a problemei și concluzia.

- ❖ Un cer albastru grozav care îți oferă ocazia de a avea o vedere de ansamblu asupra proceselor de gândire ce au loc. Iată pălăria albastră a manager-ului. Te despați puțin de gândirea ta și vezi întregul proces dezvăluit. Ghidează-l și controlează-l. Trage concluziile la sfârșit.

Sarcină de lucru:

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

ACVARIUL SENTIMENTELOR

Ce sentimente ți-a produs lectura nuvelei “Popa Tanda” de I.Slavici?
Selectează din lista de mai jos și atașează în acvariu.

TEAMĂ

ÎNCÂNTARE

REGRET

BUCURIE

NELINIȘTE

TRISTEȚE

Evaluare- Nuvela

Citește, cu atenție, textul:

„Ei! că nu e bine așa! grăi iarăși preotul. Nu merge cu sfatul. Să-ncep cu ceva mai aspru. Se începu batjocura. Unde afla un om, părintele Trandafir începea a-l face de răs și a-și bate joc de el în tot chipul. Trece pe lâng-o casă, care nu e tocmai de ieri acoperită: Măi! dar isteț om mai ești tu! – grăiește către stăpân – și prin vârful casei ai ferestre. Tare iubești lumina și sfântul soare!...]
Așa începe și o duce mai departe tot așa”.

Ioan Slavici, „Popa Tanda”

1) Unește cu o linie sinonimele:

acoperită	povață
batjocură	chiar
sfat	zeflemea
tocmai	învelită
tare	mult

2) Răspunde cu adevărat sau fals:

- A. F. Nuvela este o specie ce aparține genului liric.
- A. F. Dascălul Pintilie este personajul principal al textului.
- A. F. Intriga și conflictul nuvelei sunt riguros construite.
- A. F. Dimensiunile nuvelei se situează între schiță și roman.
- A. F. Într-o nuvelă se acordă, de obicei, o importanță mai mare caracterizării personajelor decât acțiunii.

3) Precizează cărui moment narativ îi corespunde textul dat.

4) Identifică tipul de narațiune existent în text.

5) Selectează, din text, secvența care ilustrează umorul.

6) Găsește două elemente de oralitate.

7) Încercuiește trăsăturile comune schiței și nuvelei:

- un singur fir narativ;
- personaje tipice;
- număr redus de personaje;
- specie a genului epic în proză;
- personaje surprinse în evoluție;
- întâmplările sunt relatate alert, ritm dinamic.

8) Menționează două trăsături care să justifice apartenența textului citat la genul epic.

9) Precizează mijlocul intern de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format următoarele cuvinte: grăiește, departe.

10) Desparte în silabe cuvintele: preotul, batjocura, trece, grăiește.

11) Stabilește valoarea morfologică a următoarelor cuvinte: grăi, preotul, cu, și

12) Precizează funcția sintactică a următoarelor cuvinte: nu merge, cu sfatul, lumina, tare

13) Transcrie din text ultimele două propoziții principale

14) Scrieți antonimele cuvintelor: bine, grăiește, departe.

15) Comentați, în 6-10 rânduri, următorul proverb: „Omul muncitor e ca pomul roditor”.

FIȘĂ DE LUCRU

Citește cu atenție textul dat. Scrie răspunsul pentru fiecare cerință.

„Și de aici înainte el simțea că Ana e pierdută și nu se mai gândea decât la răzbunarea lui.

Însă niciodată nădejdea nu piere cu desăvârșire din sufletul omului, și așa, el tot își mai zicea: „Și dacă totuși s-ar întâmpla să mă întorc la timp...”. De aceea el grăbi.

El sosise încă din vreme cu Marți, cu Pinte și cu alți doi jandarmi în preajma Morii cu noroc, dar temându-se ca nu cumva Lică să îi zăpsească și să fugă de la cârciumă, ei descălecară în culmea dealului și se hotărâră să aștepte întunecimea, ca să se poată apropia pe nesâmțite.

Ghiță, galbăn la față, cu și când i-ar fi secat tot sângele din vine, stetea întins pe pământ, culcat pe brânci, privind țintă și cu ochii însetați în vale”.

(Ioan Slavici, „Moara cu noroc”)

Explicație: a zăpsî, v. (reg.) — a surprinde; a simți, a observa.

A. Limba română

1. Transcrie din text patru cuvinte cu formă populară. Scrie forma literară a acestora.
2. Desparte în silabe cuvintele: *cârciumă*, *descălecară*, *apropia*, *galbăn*.
3. Construiește câte un enunț cu omofonele s-ar/sar.
4. Stabilește valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: „El sosise încă din vreme [...] în preajma Morii cu noroc [...]”.
5. Transcrie din text două componente circumstanțiale de loc.
6. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate: „[...] i-ar fi secat tot sângele [...]”.
7. Alcătuieste o propoziție în care un pronume nehotărât precedat de o locuțiune prepozițională să aibă funcția sintactică de complement circumstanțial de loc.
8. Transcrie din text ultima propoziție principală.

B. Înțelegerea și interpretarea textului

9. Identifică modurile de expunere folosite în text.
10. Transcrie din text enunțul care redă monologul lui Ghiță.
11. Precizează persoana la care sunt narate evenimentele.
12. Menționează două trăsături care să justifice apartenența textului citat la genul epic.
13. Explică semnificația ultimului enunț din text.